

Talousennuste vuosille 2018–2019

Suomi ei ollutkaan toivoton tapaus – kasvu jatkuu vahvana

On todennäköistä, että uhkaava kauppasota saadaan rajoitettua koskemaan vain yksittäisiä tavaramuokkia. Jos näin käy, kasvu jatkuu Suomessa tänä ja ensi vuonna vahvana. Nousukausi näyttää, ettei Suomella ollutkaan väitettyjä, poikkeuksellisen vakavia rakenteellisia ongelmia. Mm. tehdyistä leikkauspäätöksistä johtuen talouden vahva kehitys ei kuitenkaan paranna tasapuolisesti kaikkien väestöryhmien tilannetta. Tuloerojen kasvua pitäisi hidastaa perusturvan päivityksellä, johon kuuluisi indeksikorotusten tekeminen viimeistään ensi vuonna.

LISÄTIETOJA

Ennustepäällikkö Ilkka Kiema
(09) 2535 7304
ilkka.kiema@labour.fi

www.labour.fi

- » Talouskasvu jatkuu, jos orastava kauppasota pysäytetään ajoissa
- » Jakaantuneilla työmarkkinoilla työllisyys kasvaa, mutta työttömyys laskee hitaasti
- » Tuloerot kasvavat ripeästi, jos perusturvaa ei päivitetä
- » Myös tutkimus- ja kehitysinvestoinnit kasvavat jälleen

Viime vuonna Suomen talouden jo vuonna 2016 käynnistynyt kasvu kiihtyi. Kasvu painottui etenkin alkuvuodesta korkean tuottavuuden vientialueille, ja siksi työllisyysasteen nousu jäi vaatimattomaksi. Loppuvuodesta 2017 ja kuluvan vuoden alussa myös työllisyysaste kasvoi ripeästi. Investointien kasvu on ollut nopeaa, ja myös tutkimus- ja kehitysinvestoinnit ovat kääntyneet kasvuun.

Maaliskuun lopussa julkaistiin kansantalouden tilinpidon vuoden 2017 tarkistetut ennakkotiedot, joiden mukaan bruttokansantuotteen volyyymi olisi kasvanut 2,6 prosenttia. Tämä luku ilmaisee arvonlisäyksen kautta lasketun bruttokansantuotteen volyymin kasvun. Ennakkotiedoissa arvonlisäyksen kautta ja huoltotaseen erien kautta lasketujen bruttokansantuotteen arvojen ero (ns. tilastollinen ero) on poikkeuksellisen suuri, noin kaksi miljardia euroa. Onkin varsin luultavaa, että viime vuoden bruttokansantuote ja sen kasvu tarkentuvat tilinpidon myöhemmissä julkistuksissa suuremmiksi.

Nyt keväällä 2018 talousennustetta laaditaan entistään arvaamattomammassa tilanteessa. Yhdysvaltain presidentti Donald Trump ilmoitti maaliskuun alussa, että Yhdysvallat ottaa käyttöön teräkselle 25 prosentin ja alumiinille 10 prosentin tuontitullin. Tullien kohteena on

ensisijaisesti Kiina, ja monet muut tärkeät kauppakumppanimaat – mm. koko Euroopan unioni – on toistaiseksi jätetty niiden ulkopuolelle. Myöhemmin Yhdysvallat on ilmoittanut kohdistavansa tulleja myös teknologisesti kehittyneempiin kiinalaistuotteisiin, joiden on väitetty loukkaavan yhdysvaltaisten yritysten teollisia oikeuksia. Kiina on ilmoittanut suunnittelevansa vastatulleja joukolla amerikkalaistuotteita, joita viedään Yhdysvalloista Kiinaan vuosittain noin kolmen miljardin arvosta.

Yhdysvaltojen ja Kiinan välisen ja mahdollisesti muuallekin leviävän täysimittaisen kauppasodan seuraukset olisivat vakavat ja arvaamattomat. Onhan esimerkiksi myös 1930-luvun suuren laman yhtenä tärkeänä syynä usein nähty kauppasotaan johtanut, Yhdysvalloissa vuonna 1930 säädetty tullilaki.

Tähän mennessä presidentti Trump on kuitenkin onnistunut toteuttamaan radikaaleista päämäärästään vain joulukuussa 2017 hyväksytyin verouudistuksen, joka sopii republikaanipuolueen yleisesti kannattamiin tavoitteisiin. Sitä vastoin esimerkiksi republikaanipuolueen tavoitteisiin kuulumaton Meksikon ja Yhdysvaltojen välinen rajamuuri ei näyttäisi olevan toteutumassa: toistaiseksi Meksikon ja Yhdysvaltojen välisen rajavalvonnan määrärahoja on lisätty vain muurin rakentamiseen täysin riittämättömillä summilla.

Tämän ennusteen perustana toimii todennäköisimpänä pitämämme skenaario, jossa Yhdysvaltoihin suuntautuvaa vientiä rajoittavat tullit ja niiden vastatullit toteutuvat rajamuurin tavoin vain pieneltä osalta. Suomen vienti kasvaa vuosina 2018–2019 viime vuotta hitaammin mutta edelleen tuontia oleellisesti nopeammin. Myös investointien kasvu jatkuu, ja se kohdistuu keskimääräistä

voimakkaampana tutkimus- ja kehitysinvestointeihin, jotka vähenivät pitkään (2011–2016) johtuen mm. Nokian matkapuhelinliiketoiminnan päätymisestä.

MYÖNTEINEN TYÖLLISYYSKEHITYS EI NÄY TYÖTTÖMIEN MÄÄRÄSSÄ

Työllisten määrä on kasvanut hämmäntävällä vauhdilla kuluvan vuoden ensimmäisinä kuukausina. Arvioimme, että työllisyys kasvaa edelleen voimakkaasti ja että hallituksen aiemmin mahdottomalta vaikuttanut 72 prosentin työllisyysasteen tavoite saavutetaan ensi vuonna.

Viime vuonna bruttokansantuotteen volyymin ja työtuntien määrän suhteella mitattu työn tuottavuus koheni voimakkaasti, koska talouskasvu perustui korkean tuottavuuden ventialojen kasvuun. Ennakkotietoihin perustuvan tuottavuuslaskelman mukaan työn tuottavuuden kasvu olisi ollut vähän alle kaksi prosenttia. Pidämme luultavana, että tuottavuusarvio tarkentuu ylöspäin vuoden 2017 bruttokansantuotteen arvon tarkentuessa. Ennustejaksolla kasvun laajentuminen alhaisemman tuottavuuden toimialoille – eli bruttokansantuotetta vähemmän kasvattaville, mutta enemmän työllistävälle aloille – saa työn tuottavuuden kasvun alenemaan, ja kuluvana vuonna työn tuottavuus ei ennusteessamme muutu viime vuoden tasosta juuri lainkaan.

Syksyn ja kevään palkkatarkoituksissa sovittiin suhdanetilanteeseen nähden maltillisista palkankorotuksista, ja palkansaaajien reaalisten tuntiansioiden kasvu jää ennustejaksolla melko vaatimattomaksi (0,6 prosenttiin kuluvana vuonna ja 0,9 prosenttiin ensi vuonna). Palkansaaajien yhteenlaskettua palkkasummaa kasvattaa kuitenkin myös koheneva työllisyystilanne, ja pääomatulotkin kasvavat. Siksi arvioimme, että ennustejaksolla yksityisen kulutuksen kasvu on viime vuosia nopeampaa.

Työllisyystilanteen paraneminen on vähentänyt työttömien lukumäärää vain vähän. Tammi- ja helmikuussa työllistyneiden määrä oli yli kymmenkertainen (työvoimatutkimuksessa käytetyn määritelmän mielessä) työttömien lukumäärän pienenemiseen verrattuna. Ennusteessamme työttömien lukumäärä alenee hitaasti myös loppuvuodesta ja ensi vuonna. Hidas aleneminen viittaa siihen, että huomattava osa tämänhetkisen työttömyysasteen mittaamasta työttömyydestä olisi suhdanetilanteesta riippumatonta. Elinikäinen oppiminen ja aikuis-koulutus ovat tärkeitä vaikeasti työllistyvien työmarkkina-aseman kohentamisen tapoja, mutta etenkin ikäänntyvien työntekijöiden kohdalla palkkatuki saattaa toisinaan olla järkevämpi tapa vähentää työttömyyttä.

NOUSUKAUSI PALJASTAA TAANTUMASSA SYNTYNEET KOLLEKTIIVISET HARHAT

Vuoden 2008 finanssikriisin puhjettua julkisen talouden aiempi yli 9 miljardin suuruinen ylijäämä vaihtui Suomessa nopeasti alijäämään. Suomessa kansainvälistä finanssikriisiä seurasi taantuma, joka johtui ensisijaisesti toimialakohtaisista syistä kuten Nokian matkapuhelinliiketoiminnan päätymisestä ja metsäteollisuuden vanhanaikaisen, muuttunutta kysyntää vastamattoman tuotantokapasiteetin supistumisesta. Taantumana aikana Suomessa syntyi kollektiivinen harha, jonka mukaan vertailukelpoisia maita heikompi taloudellinen menestys olisi johtunut joistakin vain Suomelle ominaisista rakenteellisista ongelmista. Esimerkiksi vielä kaksi vuotta sitten julkistetussa Nordean talousennusteesta Suomea luonnehdittiin toivottamaksi tapaukseksi, joka on kyvytön tekemään eurojäsenyyden edellyttämää, kustannuskilpailukykyä parantavaa sisäistä devalvaatiota.

Viime vuonna Suomen teollisuuden nimellisillä yksikkötyökustannuksilla mitattu kustannuskilpailukyky

KYSYNNÄN JA TARJONNAN TASE

	2017	2017	2018e	2019e
	Mrd. €	Määrän muutos (%)		
Bruttokansantuote	223,5	2,6	3,1	2,7
Tuonti	85,2	3,5	3,6	3,0
Kokonaistarjonta	308,7	2,9	3,3	2,7
Vienti	86,3	7,8	5,3	4,6
Kulut	173,5	1,5	2,0	1,6
yksityinen	122,0	1,6	2,5	2,0
julkisen	51,5	1,3	0,8	0,7
Investoinnit	50,5	6,3	3,9	3,2
yksityiset	41,8	8,4	4,4	3,6
julkiset	8,7	-2,9	1,3	1,5
Kokonaiskysyntä	308,7	2,9	3,3	2,7

Lähde: Tilastokeskus, Palkansaaajien tutkimuslaitos

koheni kuitenkin noin 4 prosenttiyksikköä, kun vastaava luku muuttui tärkeimmissä verrokkimaissa (Saksassa, Ruotsissa ja koko EU:ssa keskimäärin) vain vähän. Myös julkisen sektorin alijäämä on supistunut nopeasti kasvun käynnistyttyä. Ennusteessamme julkisyhteisöjen rahoitusaliäämä vaihtuu ylijäämään ensi vuonna ja EDP-velka alittaa vakaus- ja kasvusopimuksen mukaisen 60 prosentin viitearvon jo kuluvana vuonna.

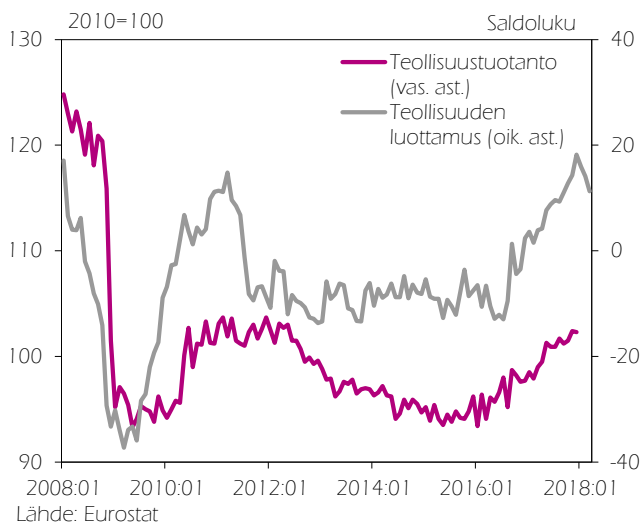
SUHDANNETILANTEEN MUUTUTTUA PERUSTURVAN INDEKSIKOROTUKSET OLISI SYYTÄ PALAUTTAA

Valtiontalous jää ennusteessamme tänä ja ensi vuonna talouden vahvasta kehittymisestä huolimatta alijäämäiseksi. Yksi ilmeisen perusteltu ta-

pa kohentaa valtion rahoitusasemaa on kilpailua vääristävien yritystukien karsiminen, ja hallituksen epäonnistumista tukien leikkaamisessa voidaankin pitää erittäin valitettavana.

Kuluvana vuonna jatketaan jo vuonna 2016 alkanutta perusturvan ja asumistuen indeksikorotusten koko hallituskauden mittaista jäädytystä. Nousukausi ja valtion talouden ennakoitua nopeampi tasapainottuminen koheen työllisyystilanteen myötä tekevät jäädytyksestä entistäkin kohtuuttomamman. Indeksikorotusten palautus olisi mahdollista toteuttaa fiskaalisesti neutraalilla tavalla, jos osa kilpailua vääristäviin yritystukiin nyt kuluista määrärahoista käytettäisiin indeksikorotusten palauttamiseen. ■

TEOLLISUUDEN LUOTTAMUS JA TEOLLISUUSTUOTANTO SUOMESSA 2008:01-2018:03

TUOTANNON SUHDANNEKUVAAJA 2008:01-2018:01

